

RÖTT

NUMMER 1/2018

KRÖNIKAN

"Vare sig du vill eller inte, är jag en del av dig. En mörkögd, flerspråkig del av dig."

SUSANNA ALAKOSKI

Från ett vänsterhåll

Fördjupning:
Skattefifflarnas
alfabet

I Vimmerby
har V gjort
succé

Vårdbristen:
Häng med till
vårdcentralen

Att använda
broderi som
politiskt verktyg

EN TIDNING FRÅN VÄNSTERPARTIET

FOTO DANIELA BACKLUND

4

Julkul i Vimmerby

Vänsterpartiet i Vimmerby har fyrdubblat sitt medlemsantal på några år. En öppen och välkomnande förening är framgångsreceptet – och en röd jultomte såklart.

FOTO AGNES STUBER

12

År av aktivism

Herta Fischer är Sveriges äldsta politiker och har representerat Vänsterpartiet i över 30 år.

Utöver politiken har pianospelandet varit en stor passion.

ILLUSTRATION SARA GRANÉR

24

Skattefifflarnas ABC

Det har varit en del snack om skatteparadis och skattefiffel på senaste tiden. Vi har bett Sara Granér göra ett ABC – för att förstå alla ord och begrepp som används i diskussionen.

När du försöker slita loss mig från din samhällskropp, är det en våldshandling mot dig själv. För jag är här och du kan välja att omfamna mig.

Baharan Kazemi, sida 11

Hör av dig till oss! Har du tips eller synpunkter till Rött? Skriv till oss och berätta!

Maria Carlsson, redaktör

Maria skriver det mesta i Rött och i det här numret har hon intervjuat både Herta Fischer och Susanna Alakoski. Vänd dig hit om du har idéer och tips!

Agnes Stuber, bildredaktör/formgivare

Agnes har fotat det mesta och formgivit detta nummer. Till henne vänder du dig om du har idéer på bildreportage.

Rött utges av Vänsterpartiet. Ansvarig utgivare: Aron Etzler **Redaktör:** Maria Carlsson maria.carlsson@vansterpartiet.se 076 816 53 68 **Bildredaktör & formgivare:** Agnes Stuber agnes.stuber@vansterpartiet.se **Omslag:** Agnes Stuber **Prenumeration & adressändring:** Pren. 200 kr/4 nr. Helene Ekberg, 08-786 42 61, medlemsservice@vansterpartiet.se **Annonsinfo:** www.vansterpartiet.se/rott **Postadress:** Rött, Vänsterpartiet, Riksdagen, 100 12 Stockholm **Utgivning:** 4 nummer per år, ca 18 000 ex. **Tryck:** Billes AB, 2017. Extra nr beställs i Vänsterpartiets webbshop **före** tryck. Info i webbshopen!

Vi genomför det omöjliga

Vi gick i en av de underjordiska gångarna under riksdagen i huvudstaden. Valet 2014 var över – affischerna nedtagna. Någon annanstans i huset formades en regering, medan Vänsterpartiet skulle få ägna de fyra kommande åren åt förhandlingar. Vi skulle börja med vinster i välfärden. Alla hade sagt att det var omöjligt.

Lobbyisterna från skolföretagen sa att det var omöjligt. Experterna trodde det var osannolikt. ”Det låter sig inte göras”, sa Stefan Löfvén i valrörelsen.

Att göra något åt vinsterna i välfärden var omöjligt ända tills Jonas Sjöstedt och Ulla Andersson kom fram till presskonferensen i ett fullsatt rum på riksdagen och presenterade överenskommelsen med regeringen. När vi väl hade kommit så långt konstaterade våra motståndare att frågan säkert skulle grävas ned i en utredning och aldrig nå riksdagen. När den når riksdagen kommer de säga att den inte har majoritet.

Så är det ofta i politiken – ingen högerpolitiker säger nej till mer jämlikhet. De säger att det är omöjligt istället. Och ägnar sin tid åt att mala ner hoppet om förändring.

Därför blir det vår uppgift att visa i praktisk handling att det går att förändra. När vi började

förhandla med regeringen var en uttalad tanke att bevisa att det är möjligt att bygga ut välfärden i Sverige. Tillsammans med kraften hos tusentals engagerade medborgare och mängder av rörelser har vi ändrat i stort och smått – reformer som byggt ut välfärden med någonstans mellan 50 och 70 miljarder.

I all blygsamhet började Sverige fördela skattepengar från banker och rika till satsningar på förlossningsvård, skola, stöd till fattiga pensionärer och gratis glasögon till barn. Det verkar alltid omöjligt tills dess att det är gjort, som Nelson Mandela uttryckte det.

Vissa saker ÄR omöjliga. Det finns matematiska ekvationer som inte går ihop, mänskligt omöjliga reformer och balansräkningar som inte är ekonomiskt försvarbara.

Det andra är omöjligt tills det är genomfört.

ARON ETZLER

Det verkar alltid omöjligt tills dess att det är gjort.

Fyrdubblad vänskap

I Vimmerby bär alla vägar till Vänsterpartiet och föreningen har mer än fyrdubblat sitt medlemsantal på drygt fyra år. Idag har föreningen 40 medlemmar.

hos V i Vimmerby

Reportage

Vänsterpartiet i Vimmerby deltar med tomte och klappar på Vimmerbys julmarknad. I bild från vänster: Jacob Paulsson, Malin Pettersson med barn, Jerry Pettersson, Bodil Hansson, Jens af Ekenstam Stenman, Agne Regell och tomten Peter Fjällgård.

BFF. Bodil Hansson och Sofia Ahlstrand är båda engagerade i V Vimmerby och "best friends forever". Under tiden hälsar den vänsterpartistiska tomten Peter Fjällgård på barnen på julmarknaden.

id det presseninghöljda ståndet på Stora Torget i Vimmerby serveras det glögg och kaffe. Vänsterpartiets jultomte, som idag endast kallas för Tomten och inte sitt riktiga namn, Peter Fjällgård, sticker fram sin papplåda med klubbor till vartenda barn som passerar. Han missar ingen.

Det är en frostbitande lördag och Vänsterpartiet Vimmerbys förening har samlat ihop sex stycken medlemmar vid sitt stånd under julmarknaden. Under dagen ska fler medlemmar tillkomma. Tre av de fyra, som intagit position inne i ståndet och tömmer flaskor av glögg i kastrullen, är nya medlemmar. Här står de tålmodigt i kylan, ler mot dem som passerar förbi, ropar ibland "Hej!" och erbjuder något att dricka. Många av besökarna på julmarknaden är bekanta ansikten för medlemmarna.

– Jag var jättenervös inför idag. Jag tänkte att det kanske skulle gå förbi folk man känner som skulle döma mig, men det har inte varit jobbigt. Vi har mycket att vara stolta över, säger Bodil Hansson som gick med i partiet i somras.

Gemensamt för dem på plats är upplevelsen av att föreningen är väldigt öppen och välkomnande. Förutom möten en gång i månaden arrangeras även andra aktiviteter, såsom grillfest på sommaren. Bodil Hansson gick med i somras tack vare att vännen Sofia Ahlstrand var med.

– Jag och Bodil var bekanta innan och gick i samma skola när vi var yngre, men då umgicks vi inte. Sen träffades vi genom gemensamma bekanta och "connectade" genom att vi tyckte samma saker. Så nu är vi best friends forever, skrattar Sofia Ahlstrand.

Ganska direkt efter att ha gått med i föreningen var det dags för grillfest. Då de inte kunde gå bjöd föreningens ordförande, Malin Pettersson, in dem till fika.

– Hon ville ses och prata för att se vilka vi var och för att välkomna oss, säger Sofie Ahlstrand.

Då fick de direkt en personlig kontakt och de kände sig viktiga och inkluderade. Föreningen skickar ofta ut mail till sina medlemmar och de har nyligen startat ett Instagramkonto för att nå ut till fler. Kontot uppdateras flitigt under hela julmarknaden.

– Vi har 100 följare nu, säger Sofia Ahlstrand stolt.

Sofia Ahlstrands historia skiljer sig lite från de andras. Hon har varit med länge, men är ganska ny i V Vimmerby. Tidigare var hon med i Vänsterpartiet i Norrköping, men när hon återvände hem till Vimmerby flyttades medlemskapet över till föreningen där utan att hon visste om det. Plötsligt ramlade deras mail in i hennes inkorg istället. Och tur var väl det, för nu står hon här på marknaden med en självklar plats i gänget.

Skolfrågan engagerar

Jacob Paulsson bär en knallröd vinterjacka och är den senast tillkomna medlemmen. Han hade tänkt engagera sig i politiken när han hade tid och energi, men upptäckte att det hade han i regel aldrig. Han bor granne med medlemmen Agne Regell ute på landsbygden, vilket gjort det lättare för honom att ta klivet in på möten. Även om Jacob Paulsson alltid röstat på Vänsterpartiet tog hans politiska engagemang fart när frågan om landsbygdsskolorna presenterades 2014. Anledningen var att hans eget barns skola var en av de fyra nedläggningshotade skolorna.

– Föreningen innebär mycket vänskap och gemenskap. Jag har precis kommit igång med att börja gå på möten, säger han.

Gemenskap. V Vimmerby är fjärde största föreningen i Kalmar län. Agne Regell, Jacob Paulsson, Jerry Pettersson, Bodil Hansson och Sofia Ahlstrand trivs alla i sin partiförening.

Dagens tomte, Peter Fjällgård, blev en av de drivande i skolfrågan när hans då sexåriga barnbarn Tova frågade om han kunde hjälpa henne så de inte skulle ta hennes skola. Han skapade en protestlista som vid överlämningen till kommunfullmäktige hade 3700 underskrifter. 2015 togs beslutet om att folkomrösta i frågan och i februari 2016 skedde den. I omröstningen deltog mer än hälften av Vimmerbyborna och resultatet visade en tydlig majoritet för att behålla landsbygdsskolorna. 86,6 procent av de som röstade var emot nedläggningen. Och därmed ändrades det redan tagna beslutet.

– Jag har sagt det att på min gravsten ska det stå: ”Det var mitt fel”, inleder Peter Fjällgård konversationen och ögonen visar att han ler finurligt bakom det enorma tomteskägget.

Också han har en lite annorlunda historia – han har nämligen en bakgrund som medlem i Centerpartiet. I hans ord och utstrålning finns en kraft som är menad att komma ut och påverka andra, det var därför han blev värvad till Centerpartiet av bekanta. Där stämplades han tidigt som ”rödklöver” av de övriga medlemmarna. Vid valet 2014 gjorde han ett test i lokaltidningen Barometern för att se var han egentligen hörde hemma politiskt. Resultatet blev Vänsterpartiet. När han pratar är han övertygande i sin tro på vad som är rätt och fel i samhället.

– Jag arbetar med omsorg och tycker att välfärd är en av de viktigaste frågorna. Jag har sex barnbarn och att jag hjälper till ska inte vara en förutsättning för att föräldrarna ska kunna jobba, säger han.

Efter att han stått och talat med en förbipasserande man i några minuter vänder han sig till Sofia Ahlstrand och Bodil Hansson i ståndet och säger:

– Han hade ingen sjuktandvård!

– Har dina tomtenissar det då? frågar Sofia Ahlstrand kvickt tillbaka.

– Ja, de har löständer! svarar Peter Fjällgård.

– Och semesterdagar? fortsätter Sofia Ahlstrand.

Peter Fjällgård tystnar ett par sekunder för att klämma till med något fyndigt och utbrister sen:

– De jobbar ju bara en dag per år!

Sen skrattar de allesammans.

Förutom just Peter Fjällgård i sin imponerande tomttekostym är det inte så mycket som skvallrar om jul på marknaden. I gångarna av stånd som kantar torget och även de omkringliggande gatorna har mest krimskrams tagit plats. Billiga kläder, plastbackar med prylar som alla kostar tio kronor, samt godis som upprepar sig i utbudet med jämna mellanrum. Hemkokta karameller från Mariannelund finns i flera stånd och bjuder in till lite mysfaktor, medan lastbilen med osande frityrdoft oförskämt parkerat bredvid. ”The real taste of America” står det på sidan.

Strategi och tydlig riktning

Vänsterpartiet i Vimmerby lägger en egen budget varje år för att synas. Den finjusteras med tiden, men håller alltid samma profil och riktning. Vid förändringar, såsom kommunalråd som hoppar av, så har de också utvecklat en tydlig strategi. De

”Föreningen innebär mycket vänskap och gemenskap.”

Samtal. Vänsterpartisten Jakob Kant pratar med en förbipasserande på Vimmerbys julmarknad.

vill då lyfta fram det som en förstärkning eller utveckling av kompetens, att inte medierna ska vända förändringen till något negativt och oönskat.

En del av medlemmarna är flitiga med att skriva debattartiklar och insändare. Ofta väljer övriga medlemmar att backa skribenten genom att skriva under med sina egna namn. Författaren blir då inte lika sårbar gentemot motståndare.

Den nuvarande sekreteraren, Jens af Ekenstam Stenman, blev tillfrågad att gå med i föreningen av en granne som han tidigare personkryssat i valet. Nu har han varit med i tre och ett halvt år och är varm i kläderna. Annat var det vid första mötet. Då var han rädd att behöva kunna ideologi utan och innan, men det var öppet och välkomnande och inte alls svårt. Idag rabblar han säkert upp namn och siffror och skriver debattartiklar med jämna mellanrum. Stolt berättar han att de andra partierna kallar Vimmerbys kaka av välfärds miljarderna för "vänstermiljonerna". Han har en tydlig vision för föreningen.

– Vi måste vara noga med att synas med flera personer, tvärt emot de råd vi fått om att lyfta fram ett ankare. Vi måste visa upp kompetens och bredd. Hos oss finns någon för alla att rösta på! menar Jens af Ekenstam Stenman.

TEXT & FOTO: **DANIELLA BACKLUND**

Vänsterpartiet Vimmerbys tips för att välkomna nya medlemmar:

- 1. Personliga inbjudningar.** Träffas helst på riktigt, annars ring eller skicka ett personligt mail.
- 2. Informella möten.** Försök hålla mer informella möten där det känns enkelt att komma in i diskussionerna.
- 3. Praktisk politik.** Fokusera på praktisk politik före ideologi, med frågor som engagerar här och nu.
- 4. Låt de nya få ta plats - om de vill!** Var inte rädda att ge nya ansvar, det är inte bara de som varit med i många år som har bra idéer.
- 5. Stötta varandra.** Erbjud till exempel nya att vara med och skriva under insändare. Eller be dem skriva och var som mer erfaren med och skriv under deras!

Hej Daria Bogdanska!

FOTO: GALAGO

Daria Bogdanska är ny medlem i Vänsterpartiet Malmö.

Engagemang på många plan

Hur kommer det sig att du valde att gå med i V?

– I tider med ett polariserat politiskt landskap tycker jag det är viktigt att välja sida. Jag har inte varit aktiv i ett politiskt parti tidigare, utan mer utom-parlamentariskt organiserad. För mig kändes det viktigt att vara engagerad på många

plan, även partipolitiskt, i och med att lagar och annat beslutas på en parlamentarisk nivå.

Vilka är viktiga frågor?

– Unga och invandrare i prekära situationer påverkas mycket av den politik som förs idag. Och vi blir ofta syndabockar. Därför är det viktigt för

mig att prata om arbete och migration ur ett vänsterperspektiv och problematisera högerens synsätt. Där står även sossarna för långt åt höger.

Det är viktigt att välja sida.

Din bok *Wage slaves blev väldigt uppmärksamman när den kom. Vad har hänt sen dess?*

– I min bok ville jag visa på sprickorna i det svenska samhället som finns och som blir tydliga när du kom-

Personligt

Ålder: 29

Bor: Malmö

Familj: Pojkvän

Fritidsintresse: Göra musik, lyssna på poddar och läsa om politik

Läser: Just nu läser jag en kurs om marxism på en folkhögskola så har inte tid att läsa något mer än serier, sist var det Nanna Johannsons *Naturlig Skönhet*

Ser på: Kollar inte så mycket på serier

mer hit som invandrare. Sen dess har jag åkt runt i Sverige och utlandet och pratat om mina erfarenheter av facklig organisering på författarträffar, festivaler, skolor och bibliotek. Jag har träffat många unga människor som inspirerats att gå med i facket.

Ny medlem

Pickla grönsaker med Rött

Har du ett gäng rödlökar, eller en bit rödkål som ligger och ser tråkiga ut i kylan? Perfekt! Det är grunden till ett riktigt gott tillbehör. Funkar på mackan, till salladen, eller till vintergrytan.

Du behöver:

En bit rödkål eller några rödlökar*

1 dl ättika

2 dl socker

3 dl vatten

Gör såhär: Rör samman ättika, socker och vatten och låt koka upp.

Skär under tiden löken eller kålen i strimlor och lägg i en glasburk.

Häll lagen över grönsakerna och låt svalna.

Klart!

* Ska vi vara ärliga finns det fler grönsaker som kan picklas, till exempel palsternacka, fänkål och morot, tomater och massa annat!

FOTO: COLOUREX

Det går även bra att pickla tomater - passa på att stoppa ner några vitlöksklyftor också!

Recept

Bara Rött

Vietnamesisk krokodillödla hittad i Mekongregionen.

RÖTT I SIFFROR:

1/5

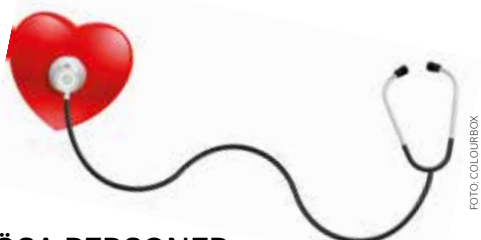
av dagarna med föräldrapenning tas ut av män i Sverige under barnets två första år. Män tar också ut färre dagar för vård av sjukt barn än vad kvinnor gör. *Källa: TCO*

145 000

barn i Sverige har låg inkomststandard. SCB:s tidskrift *Välfärd* berättar, i ett temanummer om ekonomisk utsatthet, att sju procent av Sveriges barn bor i en familj med låg inkomststandard.

2

nya arter upptäcks i veckan i Mekongområdet. Samtidigt sätts regionen under stort tryck av mänskliga ingrepp. Många arter riskerar att försvinna utan att ha blivit upptäckta. *Källa: WWF*

GENERÖSA PERSONER LYSSNAR MER PÅ SITT HJÄRTA

Vissa människor delar gärna sina resurser med andra. En ny forskningsstudie visar att mänsklig generositet kan hänga samman med förmågan att "lyssna på sitt hjärta".

– De som är generösa kan "simulera" hur det känns att dela med sig eller ta allt själv, och känner skillnad i deras egen reaktion på de olika alternativen. De väljer sen det som ger dem en bra känsla, säger forskaren Jonas Olofsson, som deltagit i studien.

Källa: Artikeln *People with higher interoceptive abilities are more altruistic, but improving interoception does not increase altruism* från *Nature Scientific Reports*.

FÖRRA NUMRETS BOKVINNARE:

Maud Eriksson, Luleå
Bosse Réen, Falun

För att ha möjlighet att vinna en bok i detta nummer kan du skicka in dina synpunkter om tidningen, eller lösa korsordet på baksidan. Adressen är Rött, Vänsterpartiet, Riksdagen, 100 12 Stockholm.

Följande böcker finns att vinna:

Sara Granér - *Blixt från oklar himmel*
Herman Geijer - *Överlev katastrofen – tolv sätt att förbereda dig*

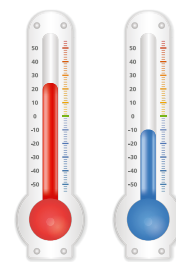
RÄTTELSE

I Nr 4-2017 i reportaget om 6 h arbetsdag framgick inte att initiativet kommer från Vänsterpartiet i Västerbottens läns landsting. /Redaktionen

Harry Potter äter starkt

Ett nytt kapitel om den unga trollkarlen Harry Potter har skapats genom att mata in samtliga böcker om trollkarlen i ett datorprogram. Som exempel lyder en mening "Inte så stilig nu", tänkte Harry när han doppade Hermione i stark sås". Rött undrar så klart om såsen var röd?

Vi tar tempen

Röd och het eller blå och kall? Vem hamnar på plus och vem på minus? Rött vet!

+30 Filmen *Sameblod* har bara växt i betydelse sen premiären. Inte undra på eftersom den visar paralleller till dagens Europa och Sverige; även om vi inte längre har något rasbiologiskt institut.

+10 Coolaste Jokern. Johannes Brost var personlig vän med Mick Jagger och Ron Wood sen 1960-talet. Dödsannonsern innehåller textraden "Lets do some living after we die", från Rolling Stones låt *Wild horses* som släpptes 1971. Gärna för oss vänsterpartister, "but we will make some good living during life".

+2 Vinterns svettigaste stund när Morgan Johansson skulle förklara i Aktuellt vad statsministern egentligen menat med att kanske skicka militär till förorten. Han kanske var osäker på om de skulle använda JAS 39 Gripen, stridsvagn 122 eller bara jaktgeväret Carl Gustaf?

-12 Franska skådespelerskorna Birgitte Bardot och Catherine Deneuve sågar #metoo-rörelsen och kallar merparten av kvinnornas vittnesmål "hycklande och tramsiga". "Jag tyckte att det var charmigt när män kallade mig vacker eller sade att jag hade en fin liten baksida" säger Bardot. Ja allt har en baksida – även #metoo tydligen.

-28 Barbara Bergström, Internationella Engelska skolan, är den som tjänat allra mest på sin friskola. Vid börsnoteringen gjorde hon en vinst på ca 690 miljoner kronor. "Jag har inte fyllt mina fickor med någon annans pengar" hävdar Bergström. Var kommer de då ifrån undrar vi?

Med minnen som pärlor

FOTO: PRIVAT

Baharan Kazemi

Socionom

Grattis Sverige, vi firar trettio år tillsammans! Det är svindlande hur tid kan gå så fort. Det heter tydligen pärlbröllop när några har levt tillsammans så länge. Men på sistone har skilsmässan varit nära, särskilt efter min flirt med Kanada. Du har stått ut med otrohetsaffärer förr, men det här var annorlunda. Nu hade jag fått nog, skulle skicka iväg ansökan om uppehållstillstånd. Men så blev det inte. Du ler triumferande. "Jag visste att du inte skulle våga, du är inget utan mig", säger du.

Det är delvis sant. 88,96 procent av mina minnen är skapade genom dig. När jag var höggravid låg jag ofta i soffan och tänkte på mina barndomsvänner i Visby, hur vi en gång var varandras universum. En ganska vanlig och lycklig barndom skulle jag säga. "Tack vare mig", lägger du till och väntar dig tacksamhet.

Jag var förskonad från det mesta av kriget och flykten. De övriga 11,04 procenten består mest av minnen av att äta körsbär med morfar eller att rida på mormors rygg medan hon bad. Men du kommer inte undan, det var dina bomber som föll över min barndomsstad. "Äsch, det är preskriberat", säger du och fortsätter prata om plus och minus. Siffror istället för minnen hos människor.

När du förkroppsligade dig i en SO-lärare som pratade om hur Europa står för fred och "Mellanöstern" för krig är det ett under att jag stannade kvar i klassrummet. Eller när dina högstadiespeltillfällen spelade vit makt-musik i kafeterian och rektorn sa att "ni måste förstå att de här killarna inte är så smarta".

Vi har pratat om det här så många gånger. Jag försöker övertyga, rada upp exempel på din rasism. Du ger varje händelse en logisk förklaring, tar loss den från kedjan som visar på systematik: Ja, det är klart mamma var tvungen att läsa om hela sin utbildning, integraler kanske blir annorlunda översatta från persiska. Frågorna om huruvida jag är muslim, om min pappa tillåter att jag har en svensk pojkvän, eller om jag kan laga "utländsk mat" på jobbintervjuer - nyfikenhet. Minns du tanten på äldreboendet som skrek att hon inte ville ha hjälp av en svarting? "Men hon var ju gammal", säger du, som om det är naturligt att bli rasist med åren. Eller min kompis kompis som säger att hon blir orolig när hon ser "invandarmän" efter terrorattentatet: "En rimlig reaktion, stackars henne". Min lista tryter. Du vinner.

Förstår du alls vad jag pratar om? Du går på om svenska värderingar och anklagar mig för att vara illojal som ger mina barn

namn du inte kan uttala. Du ger inte visum till mina barns faster, så vi måste göra dyra resor till Turkiet. Du är så jävla krävande! Vet du vad min mamma brukade säga? Att vi alla är gjorda av stjärnstoft. Vad betyder en landgräns när vi tillhör universum?

"Du går på om svenska värderingar och anklagar mig för att vara illojal som ger mina barn namn du inte kan uttala. Du ger inte visum till mina barns faster, så vi måste göra dyra resor till Turkiet. Du är så jävla krävande!"

Från början tänkte jag att det skulle bli vi. Att mina minnen utan dig skulle läggas i en nostalgilåda och tas fram ibland. Men så dog morfar och ingen åkte tillbaka. Gränsen blev så smärtsamt tydlig. Mamma och mormor som grät i varsitt kök, i varsin världsdörr. Det blev som en tvångstanke att jag måste tillbaka, fylla på med nya minnen. "Jaha? Men om du kan åka tillbaka, varför är du kvar?" säger du och kramar handväskan krampaktigt. Lugn, det är inte din plånbok jag är ute efter.

När några har levt ihop i trettio år, är det svårt att göra en bodelning och säga vad som är vems. Pärlbröllop kanske är ett lämpligt namn, för våra minnen är pärlor, trädde på tunna trådar, broderade i komplicerade mönster. Du har blivit en del av mig och vare sig du vill eller inte, är jag en del av dig. En mörkögd, flerspråkig del av dig.

När du försöker slita loss mig från din samhällskropp, är det en våldshandling mot dig själv. För jag är här och du kan välja att omfamna mig. Nyårsloftet 2018 är att inte ens tänka tanken att flytta.

"Och om SD vinner valet?" undrar du. Jag kan inte avgöra om det är ett hot eller om du är orolig. Vet du, jag tror inte det gör så stor skillnad. I Stockholm har över 50 procent någon förälder född utomlands. Våra barn bär platser och religioner som julgranspynt över sina kroppar. Rasismen vi ser är nationalstatens dödsryckning. Sen kommer framtiden.

Herta Fischer tycker solidaritet är viktigt:
- Jag tycker att vi ska betala skatt. Vi ska vara solidariska mot varandra, men vi ska inte förnedra människor med välgörenhet.

Äldsta politikern väljer solidaritet

Hon flydde nazismen, varit professionell pianospelare och landstingspolitiker. I dag sitter Herta Fischer i kommunfullmäktige och är Sveriges äldsta politiker.

Hon möter oss i hallen. Den spröda handen har ett fast grepp, klämmer liksom åt. Ansiktet är omsorgsfullt sminkat, en ljusblå ögon-skugga och knalligt röda läppar. Håret konstfullt uppsatt. Vi är hemma hos Herta Fischer, 97 år gammal och Sveriges äldsta politiker.

– Du förstår, jag har krympt så förfärligt att nu når jag inte upp till skåpen själv längre. Förut var jag en och sextiotvå, men nu är jag nere på en och fyrtiosju, säger hon och ber mig plocka ner koppar och fat.

På bänken bakom står kaffet och puttrar. Medan det blir klart slår vi oss ner i Herta Fischers teakinredda vardagsrum, som kröns av den svarta flygeln framför fönstret.

– Den fick jag betala länge, säger Herta Fischer och nickar mot flygeln.

Sen några år tillbaka spelar hon inte alls, orkar inte sitta de långa timmarna som hon menar krävs.

– Jag klinkar inte för nöjes skull, det är inte något nöje för mig när jag inte är på topp, säger hon bestämt.

Vid sidan av pianospel på hög nivå är Herta Fischer politiker. Nu sitter hon i Solnas

kommunfullmäktige, men tidigare har hon suttit i Stockholms läns landsting för Vänsterpartiet under närmare trettio år. Under den tiden har flera toppolitiker seglat förbi, bland dem före detta moderata partiledaren Anna Kindberg Batra.

– Hon var väldigt gullig, ofta när jag varit uppe i talarstolen och debatterat kom hon fram till mig och sa ”Det är så roligt att lyssna på dig, du har idéer och du är påläst”. Hon blev skamligt behandlad av sitt parti tycker jag. Det var för att hon är kvinna.

Ingen heltidspolitiker

Själv har Herta Fischer aldrig drömt om att bli heltidspolitiker.

– Partiet har förut velat ha mig både i riksdagen och som heltidspolitiker, men jag har aldrig velat. Framför allt handlar det om att jag inte velat vara ekonomiskt beroende av partiet.

Och hon håller inte riktigt med om att det finns mycket fördomar mot äldre politiker, men det kan vara svårt att få handlingarna till kommunfullmäktige ibland. Posten är inte vad den har varit.

– Jag har ingen e-post, eller sådana saker. Vill man mig något så får man höra av sig på telefon eller brev. Men posten är ju en

**Jag klinkar
inte för nöjes
skull.**

Fullspäckat

Herta Fischer har varit med i flera artiklar genom åren. Hon tituleras numera som Sveriges äldsta politiker.

Lägenheten i Solna har hon bott i sen 1950-talet och det är fortfarande en hyresrätt.

Flygeln, från C. Bechstein, står som en trofé i vardagsrummet.

katastrof, det har vi Maud Olofsson att tacka för, säger hon med ett stort skratt.

I Solna är Herta Fischer en välkänd figur. Förutom att sitta i kommunfullmäktige gör hon varje termin en rad uppdrag för ABF:s räkning. Några dagar innan vi kommer på besök har hon haft ett av sina Wienercaféer för att uppmärksamma att det var 120 år sen Beethoven gick bort.

– Jag har aldrig sett så många människor på bibblan här i centrum tidigare, säger hon förtjust.

Att Vänsterpartiet blev hennes parti är ingen slump. Det politiska uppvaknandet hade hon redan som liten, hemma i barndomsstaden Wien.

– Min mamma hade inget yrke, men sysslade med välgörenhet. Och jag är allergisk mot välgörenhet. Som femåring fick jag följa med henne till ett barnhem och uppleva hur ungarna förnedrade sig för henne. Jag hatade det.

– Jag tycker att vi ska betala skatt. Vi ska vara solidariska mot varandra, men vi ska inte förnedra människor med välgörenhet.

Trots den tidiga insikten tog det ändå ett bra tag innan hon valde att engagera sig fullt ut. Under sin

karriär som pianist reste hon mycket i dåvarande Sovjetunionen och fick se regimen på nära håll. Den hade hon inte mycket till övers för och under den perioden var också banden till Vänsterpartiet betydligt svalare. Men med CH Hermansson förändrades saker.

– Jag har varit med sen vi ändrade namnet. För mig är kommunism komplicerat och vi gjorde fel, det är en självklarhet.

– När Tjeckoslovakien ockuperades av den sovjetiska militären (Pragvåren 1968, reds. anm.) bildade CH Hermansson och jag en kommitté för Tjeckoslovakien. Jag var väldigt förtjust i CH, vi hade väldigt god kontakt och han var fin. Jag har bevis för att vårt parti är ett humanistiskt parti och det vill jag värna om, berättar hon.

Flydde från nazisterna

En annan vänsterledare Herta Fischer hyser varma känslor för är Jonas Sjöstedt, som faktiskt ringde upp henne tidigare under hösten.

– Vi har ju många tusen medlemmar och han tar sig tid att ringa en gammal tant. Jag var så rörd.

Röster om Herta Fischer:

Jonas Sjöstedt, partiledare Vänsterpartiet

– Herta Fischer personifierar mycket av det bästa inom vänstern. Kulturen, arbetet mot nazismen, humanismen och nyfikenheten inför det nya.

Helle Klein, chefredaktör, Dagens Arbete

– Hon är en fantastisk person med sitt genuina, mångåriga engagemang för människovärdet och i folkbildningens – det goda samtalets – tjänst.

Karl-Petter Thorwaldsson, ordförande LO

– Herta Fischer är en underbar människa och en folkbildare ut i fingerspetsarna. Varje gång jag träffar henne är jag glad i flera veckor efteråt.

Karin Rågsjö, vårdpolitisk talesperson (V)

– Jag träffade Herta för första gången när jag under en period arbetade på Vänsterpartiets kansli i Stockholms läns landsting och slogs av hennes styrka, humor och mod. Och att hon inte går på led, utan har integritet. En kvinna i min smak.

Men det är ingen slump att Jonas Sjöstedt ringde just Herta Fischer – han undrade om han fick berätta hennes historia i sitt tal på Vänsterdagarna. För när Nordiska motståndsrörelsen, NMR, marscherar på gatorna i Göteborg är det en påminnelse om vad Herta Fischer flydde från nästan 80 år tidigare. Herta Fischer är nämligen judinna och när Hitler tågade in i Wien och förföljelserna av judar blev allt intensivare tog hon sig till Sverige, där hon tack vare en folkpartistisk riksdagsledamot fick uppehållstillstånd. Då var inte det svenska skydds nätet speciellt utbyggt och under en period tvingades den unga och då även gravida Herta Fischer sova i parker. Hemlandet Österrike hyser hon än idag inga varmare känslor för.

– Jag saknar naturen, inte människorna. Jag har upplevt när Hitler kom till Heldenplatz i Wien och hundratusentals människor jublade. Österrikarna ska inte säga att de blev överfallna, de välkomnade honom, hävdar hon bestämt.

Nej till ombildning

Herta Fischer har bott i sin hyresrätt i Solna sen 1950-talet, då huset byggdes. För några år sen ombildades huset till bostadsrätter, men Herta valde att stanna kvar som hyresgäst.

– Jag tog hit mina släktingar och sa att nu förlorar ni minst en miljon. Men de var okej med det. Det är säkert uppe i fyra nu.

Och någon renovering av den stora lägenheten har det inte blivit. Diskbänken är kvar i samma höjd som förut (praktiskt för den som är kort kommenterar Herta Fischer) och i taket, där stammarna går upp, är det enda som indikerar stambyte en skarp gräns mellan den nymålade ytan kring området och resterande tak.

Det är ett sätt att leva som hon lär. Tv:n är ett annat.

– Jag tror inte att människan och naturen kan överleva om vi inte besinnar oss. Om vi inte gör något så ser jag väldigt svart för tre, fyra generationer framåt.

– Jag har en tjock-tv fortfarande och alla skrattar åt mig, men den funkade! Varför ska jag skaffa en ny? Jag försöker leva som jag lär.

För Herta Fischer är principfast, för henne är solidaritet en grund. En del av sin lägenhet hyrs ut via Migrationsverket. Just nu är det en man från Filippinerna som bor där. Och han betalar inte en krona mer än vad hyran kostar.

– Har man som jag själv tvingats fly och som en följd varit hemlös och tvingats sova i parker vet man om behovet av solidaritet. Jag skulle aldrig ta ut mer betalt eller sko mig på någon som är utsatt. Han betalar vad det kostar, säger hon med eftertryck.

TEXT: **MARIA CARLSSON**

FOTO: **AGNES STUBER**

Landet runt

Bland kända vänner

En av Vänsterpartiets veteraner och tidigare vice ordförande, Johan Lönnroth, fyllde 80 på juldagen. I samband med det kom hans vänbok ut. I den medverkar bland andra Sven-Eric Liedman, Gudrun Schyman och Susanna Alakoski.

FOTO: WIKIPEDIA

FOTO: AGNES STUBER

FOTO: WIKIPEDIA

FOTO: OSCAR WETTERSTEN

Mindre arbete på fler ställen

Försöken med sex timmars arbetsdag pågår på flera ställen runt om i landet och självklart är det Vänsterpartiet i kommuner och landstingen som ligger bakom. Senast ut är Nyköping, där ett nytt projekt med sex timmars arbetsdag inom vård- och omsorg drar igång i mars. Två arbetsplatser och totalt hundra tjänster omfattas av projektet.

ARBETARFÖRFATTAREN

Kolla in intervjun med författaren Susanna Alakoski – om klassresor och politisk förändring på sida 32!

Rullar fram

För några år sen föreslog Vänsterpartiet i Örebro att de gåvor som kommunen ger sina trogna medarbetare efter 24 års tjänst ska vara något användbart och föreslog då en cykel.

I veckan var det dags för Örebros vänsterpartistiska kommunalråd, Murad Artin, att hämta ut sin egen 24-årsgåva.

Det blev en cykel – röd, så klart.

– Förslaget från början var att cykeln skulle vara i guld men det visade sig vara lite svårt. Jag valde en röd och det är jag ju väldigt nöjd med. Cykeln jag fick heter dessutom Ideal och det passar ju mig perfekt, skrattar Murad Artin (V).

FOTO: PRIVAT

Tips!

Vänsterpartiets klimatpolitiska talesperson Jens Holm har nyligen givit ut boken *Om inte vi, vem? – Politiken som räddar klimatet och förändrar vänstern* hos Sjösala Förlag. Du hittar den i boklådor eller hos nätbokhandlare.

Vimmel i Vimmerby

Missa inte reportaget från Vimmerby – julmarknad, gemenskap och politiska framgångar för lokalföreningen. Läs mer på sida 4.

Starka seniorer i Svalöv

Efter inspiration från grannkommunen Hörby har Vänsterpartiet i Svalövs kommun skrivit en motion om att personer över 70 år ska kunna träna gratis under tio veckor per år. Förslaget är nu överlämnat till kommunstyrelsen för beredning. Förhoppningen är att det ska gå igenom och träda i kraft innan valet.

- Jag jobbar själv inom sjukvården och ser hur viktigt det är att röra på sig. När man åldras försvinner muskelmassa och då är det viktigt att förebygga det, säger Annika Lenander, V-ledamot i landstingsfullmäktige i Region Skåne.

BILD.COLOURBOX

Ploppar upp som svampar

För tillfället ploppar det upp nya föreningar likt svampar runt om i landet. Förutom tio nya Ung Vänster-föreningar hittar vi nygamla Vänsterpartiföreningar i Aneby i Småland och Lomma i Skåne.

HAR NI NÅGOT PÅ GÅNG I DIN FÖRENING?

Tipsa oss på maria.carlsson@vansterpartiet.se

FOTO.COLOURBOX

Inget självförsvar i skolan

Än en gång har Vänsterpartiet i Norrköping lämnat in en motion till kommunfullmäktige om att skolan borde erbjuda elever på högstadiet och gymnasiet utbildning i feministiskt självförsvar. Återigen avlogs den. Men skam den som ger sig.

"Verkligheten visar med all önskvärd tydlighet att de insatser som skolan har gjort inte har varit tillräckliga. Så länge vi inte har lyckats med att skapa ett jämställt samhälle, så kommer det att finnas behov av att fortsätta utbilda ungdomar i vilken könsmaktsordning som råder", skriver Vänsterpartiets oppositionsråd i Norrköping, Mona Olsson, i en kommentar till Rött.

Piano och politik

Herta Fischer är med sina 97 år Sveriges äldsta politiker. Hon har suttit i Stockholms läns landsting i 30 år, varit professionell pianist och är nu kommunpolitiker i Solna för Vänsterpartiet.

Läs intervjun med henne på sida 12!

FOTO.AGNES STUBER

Undersköterskan Marie Kjerulf älskar att jobba med barn och har både leksaker och såpbubblor som hon tar fram när det ska tas blodprover.

Det bubblar på vårdcentralen

Det råder en skriande brist på undersköterskor i landet. Rött hängde med undersköterskan Marie Kjerulf för att prata om löneläge, yrkets status och arbetsmiljö.

Det är onsdag förmiddag en snöig decemberdag. På Jakobsgårdarnas vårdcentral i Borlänge är det fullt upp. Under tegelhusets tak samlas en rad verksamheter, med allt från barnavårdscentral till diabetesmottagning. Vi har bestämt träff med Marie Kjerulf, som sen drygt fyra år tillbaka arbetar som undersköterska på mottagningen.

– Jag jobbade i butik i en massa år, men till sist kände jag att det räckte, jag ville jobba med människor på ett mindre ytligt plan. Tanken var först att jag skulle bli sjuksyrra, men jag trivs så bra som undersköterska att jag blev kvar som det, berättar hon när vi ses.

Landstingets kläder är inget som skiljer ut en från mängden, men Maries namnskylt med de välkända regnbågsfärgerna och träskorna i samma färgsättning piggar upp. Själva vårdcentralen är inte hbtq-certifierad, utan personalen får själva välja hur deras namnskyltar ska se ut. För Marie Kjerulf är det ett ställningstagande.

– Vi får göra egna skyltar och jag tycker frågan om allas lika rättigheter och att alla är välkomna till vårdcentralen är viktig. Och det tror jag att vi är bra på här, att se allas lika värde, även om vi inte har någon certifiering.

– Vi får ibland höra rasistiska kommentarer från patienter och då är det viktigt för oss som jobbar att markera. Jag brukar säga att ”vet du, det är ingen idé att

du säger sådär till mig, för oss som jobbar här är alla patienter lika mycket värda”.

Många patienter återkommer

– Hej, hur mår du? Har du blivit bättre?

Korridorerna är många, landstingsgula och det är lätt att gå vilse. Vi är på rundtur och Marie Kjerulf stannar upp och pratar lite med en patient om medicinering och krämpor. Det är många som återkommer till vårdcentralen med jämna mellanrum.

På ett ställe står en stor fyrkantig box utplacerad, förvillande lik den som På spåret-deltagarna sitter i. I den gör Marie Kjerulf och hennes kollegor hörseltester. I en annan korridor står en blodtrycksmaskin, där tanken är att patienten själv ska kunna testa sitt tryck. Sen kommer vi till Marie Kjerulfs favoritplats, labbet. Där ligger blod och rullar runt, runt i sina behållare. På bänken står två cylinderburkar och väntar på att tas om hand.

– Vi försöker att alternera vart vi är, vi är sällan på samma ställe på både förmiddagen och eftermiddagen. Men jag tycker mycket om att vara på labb, där får man lite tid att prata med patienten, berättar hon.

Något som skiljer Jakobsgårdarna från många andra vårdcentraler är att var fjärde listad patient har sin härkomst utanför EU. För att kunna erbjuda en likvärdig vård har

**Att vårda
människor är det
viktigaste arbete
du kan ha.**

Mycket jobb. Undersköterskorna på Vårdcentral Jakobsgårdarna har fått ta över en del arbetsuppgifter från sjuksköterskorna.

bland annat tre tolkar anställda. De arbetar även som undersköterskor. Sammantaget behärskar personalen på Jakobsgårdarna nittion olika språk, med allt från polska till somaliska.

– Vi är elva undersköterskor och bland oss finns det tre som är tolkar. Vi har två somaliska tolkar och en som tolkar på kurdiska och arabiska.

– Just nu känns det som att vi skulle behöva en till arabisk- och kurdisktalande tolk. De får verkligen jobba jättemycket. Dels är det bokade tolkmöten med läkare, men också patienter som kommer till receptionen och vill ha hjälp.

Utöver tolkhjälp har Marie Kjerulf ett extra stöd att ta till när orden tryter. Ur fickan plockar hon fram en liten bok med bilder. Det är logopeden Hanna Slott Öjenhed som tillsammans med bland andra Marie Kjerulf tagit fram hjälpmedlet. Vi bläddrar lite fram och tillbaka i boken, på bilderna syns allt från personer som tar av sig jackan, till sprutor och avföringsprov.

– Det är verkligen toppen om man ska göra någon snabb grej och kanske inte behöver tolk egentligen. Ta urinprov till exempel, förut har man stått och försökt förklara och sagt kssss. Ja, alltså man använder ju hela kroppen, skrattar Marie Kjerulf och visar med gester hur det sett ut.

Stafettläkarna slukar pengar

Vi går vidare i korridoren. I en korridor sitter läkarna, några är fast anställda, men många är så kallade stafettläkare. I Dalarna är cirka 40 procent av läkarna hyrläkare. Precis som i många andra landsting är den kostnaden ett hål som slukar mycket pengar, och Landstinget Dalarna har under en lång tid dragits

med underskott. Nu är planen att den 1 januari 2019 inte längre vara beroende av stafettläkare.

– Det blir spännande att se hur det går. Om man inte ska ha läkarstafetter, då gäller det ju att andra landsting också sätter upp samma mål, för annars funkar ju inte det, menar Marie Kjerulf.

Det är också det som är tanken, beslutet är gemensamt fattat av Sveriges kommuner och landsting, SKL. Och ett tillskott av pengar på Jakobsgårdarna skulle behövas anser hon. Vårdcentralen är sliten och linoleumgolven är lappade och lagade med mönster i olika färger.

– Titta här, här har vi ett trasigt golv som de lagat så fint, säger hon och pekar när vi kommer in i ett av sjuksköterskerummen.

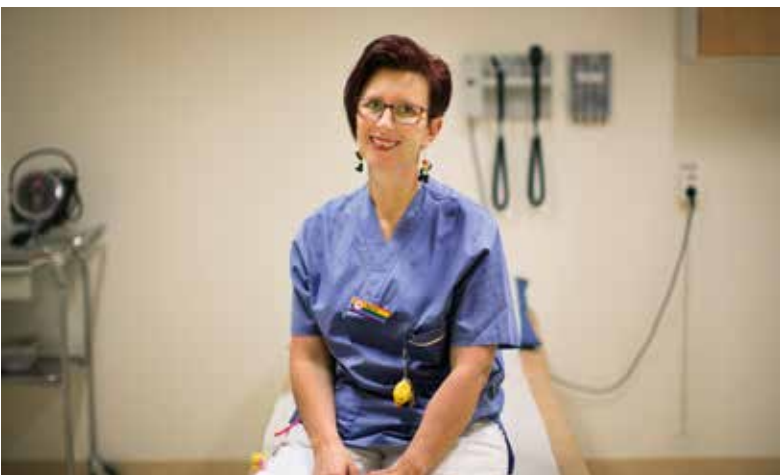
En fyrkantig bit vit plastmatta i ett helt annat mönster än det blommiga originalet bryter av mot golvet.

– Här skulle man kunna göra ett handavtryck, eller kanske skriva sin autograf, säger Marie Kjerulf med hänvisning till Walk of fame i Hollywood.

Hon säger sen allvarligare:

– Det är trångt och det är slitet och vi skulle behöva förbättra säkerheten med larm i alla rum. Nu har vi fått köpa egna ringklockor från Clas Ohlson att trycka på om något händer. Det kan ju vara att en patient svimmar inne på labb eller liknande och vi behöver hjälp.

– De här lokalerna är gamla och slitna. Det har funnits planer på renovering, där alla ritningar och allt är klart, men det är avblåst. Nu är det godkänt att receptionen och ett par andra ytor ska renoveras, fortsätter hon.

Bildblädderbok används när tolkarna inte är tillgängliga.

Distriktssköterskan och verksamhetsutvecklaren Maria Gelin.

Som ett led i att komma bort från stafettfällan har vårdcentralen börjat arbeta på ett nytt sätt, efter en så kallad primärvårdstriage, som innebär att alla patienter som kommer till jouren graderas enligt olika parametrar för att avgöra om patienten är akut sjuk och vem den ska träffa. Detta är ett arbetssätt som framför allt används inom akutvården, men som nu införts på Jakobsårdarnas vårdcentral. Mycket av arbetet handlar om att sätta gemensamma ramar för arbetet. Maria Gelin är verksamhetsutvecklare och distriktssköterska, och initiativtagare till projektet.

Vad har det nya arbetssättet fått för effekter?

– Tanken från början var att frigöra läkartider. Det såg vi effekten av ganska omgående. Den absolut största vinsten är att vi därigenom får fram läkartider till vårdcentralens kroniskt sjuka och äldre. Detta är personer som ofta kanske inte låter så mycket, men det spelar ingen roll, lagstiftningen säger att den som behöver vården bäst ska ha det först. Det säkerställer vi här.

– Sen minskade även antibiotikaföreskrivningen med var tredje recept. Det har betydelse för arbetet med att motverka antibiotikaresistens. Framför allt handlar det om att vi arbetar enligt gemensamma riktlinjer och beslutsstöd. Följer man dem bör man till exempel inte förskriva ut antibiotika efter eget huvud, utan det är vissa kriterier och parametrar

som helst ska uppfyllas innan patienten får ett recept.

Jakobsårdarna har också valt att utveckla primärvårdstriagen till att också innefatta det planerade arbetet på vårdcentralen. Där handlar det framför allt om att patienterna kanske inte nödvändigtvis behöver träffa en läkare, utan att patientkontakten kan fördelas även på sjuksköterskor och undersköterskor. Modellen har döpts till Jaxmodellen och Maria Gehlin tror att den kommer att få spridning.

– Det började med primärvårdstriage, men nu har vi förädlad modellen. Det handlar framför allt om att boka patienten på rätt vårdnivå. Till exempel träffar inte våra diabetespatienter läkare, utan har framför allt kontakt med våra diabetessköterskor. Undersköterskorna tar de prover som behövs inför besöken.

– Nästan hälften av Dalarnas vårdcentraler har varit i kontakt med oss sen vi började med detta, det finns en nyfikenhet. Vi har inte läkare nog att bedriva vården som vi gjort tidigare.

Jag frågar henne om det funnits några svårigheter med att lägga om arbetet.

– När man inför något nytt så finns det alltid ett visst motstånd i delar av organisationen. Så även för oss såklart. Här är det viktigt att chefen sätter ner foten och säger att det kommer genomföras, annars kommer man ingenstans. Sen handlar det också om att inte falla tillbaka i gamla mönster, menar hon.

*"Vi har
inte läkare
nog att
bedriva
vården
som vi
gjort
tidigare."*

Trivsamt. Marie Kjerulf ville jobba med människor och trivs bra som undersköterska.

Ett annat sätt att råda bot på läkarbristen är att anställa nyanlända läkare som testas och utbildas i den svenska hälso- och sjukvårdskulturen för att få sin läkarlegitimation verifierad av Socialstyrelsen. Amer Alsawadi är en av dem. Han kom som flykting från Syrien för några år sen, bor nu i Borlänge och är förhoppningsvis snart godkänd för att arbeta som läkare i Sverige.

– Jag måste göra ett prov för att bli godkänd, det är medicinska termer och sådant, berättar han.

Under tiden arbetar han på Jakobsgårdarnas vårdcentral.

– Och sen blir du ju kvar här. Det skulle bli dyrt med allt avskedsfika du skulle behöva bjuda på om du slutar, säger Marie Kjerulf och skrattar.

Ett fördjupat yrkeskunnande

Marie Kjerulf har varit med i arbetsgruppen runt primärvårdsträning och är på det stora hela nöjd med det nya arbetssättet. Hon menar också att det har fördjupat hennes yrkeskunnande.

– Projektet har gjort att jag fått en annan blick. Till exempel om jag är på labb och känner att den här patienten, den mår inte bra, kanske har ont i bröstet och har haft det jobbigt ett tag, då kan jag själv ta blodtrycket och sen prata med stödsköterskan, istället för att bara skicka hem patienten.

– Vi har också hittat några patienter som varit riktigt risiga och när man jobbar såhär får man en annan blick, man lär sig att se och blir lite säkrare.

Men hon kan också märka att det blivit mer att göra i och med att undersköterskorna tagit över en del arbetsuppgifter som tidigare legat på sjuksköterskorna. Som ett led i det nya arbetssättet har vårdcentralen öppnat upp en helt ny verksamhet, nämligen en undersköterskemottagning, där man bland annat utför vissa uppgifter som sjuksköterskorna tidigare gjort.

– Jag tycker att vi fått mer arbetsuppgifter, det är väl en del av det här att det finns färre läkare och färre sköterskor. Vissa saker som läkarna tidigare gjort läggs på sjuksköterskorna och då får vi också fler uppgifter. Det börjar kännas nu när fler arbetsuppgifter läggs på och vi ändå inte får mer folk. Vi kan inte dela på oss och det är ju så att någon kanske blir sjuk, någon vill vara ledig. Det är tufft.

– Bristen när vi är lite folk påverkar alla. Det påverkar sjuksköterskorna som inte får hjälp, det påverkar läkarna som får vänta och blir frustrerade. Någon vill ha ett blodtryck mätt, någon annan ett EKG och en tredje vill ha något annat. Ibland får man säga att vet du, vi hinner inte om det inte är jätteakut.

Och även om landstinget för tillfället har inköpsstopp, vilket påverkar möjligheterna att ta in ny personal, så kan det ändå

vara svårt att få tag på undersköterskor. Det finns ett stort underskott och enligt siffror från Sveriges kommuner och landsting, SKL, har 62 procent av landets kommuner svårighet att få tag på undersköterskor. Marie Kjerulf tror att bristen på undersköterskor delvis handlar om status.

– Jag tror att vi måste nå ut mer bland unga med vårt yrke och att det måste få en bättre klang. Vi måste visa vilket roligt jobb det är. Alla är inte gjorda för att bli sjuksköterskor eller läkare och att vårda människor är det viktigaste arbete du kan ha.

Men kanske framför allt om lön.

– Jag tycker det är roligt att vara undersköterska och trivs väldigt bra med det, men det är klart att lönen är en stor anledning till varför man arbetar.

– Många undersköterskor har jobbat i många, många år, sen får de barn som går ut skolan och får ett jobb och så har de plötsligt mer i lön än en själv, som jobbar och har jobbat med människor i många år och har en jättekunskap. Det känns konstigt, avslutar hon.

Rundturen är slut och det är dags för Marie Kjerulf att återgå till de vanliga sysslorna. Om några timmar är arbetsdagen slut.

TEXT: **MARIA CARLSSON**
FOTO: **AGNES STUBER**

• Enligt Kommunal låg snittlönen bland undersköterskor anställda av kommuner och landsting på 24 846 kr i månaden 2017.

• Enligt SCB är antalet undersköterskor omkring 182 000. Av dessa jobbar drygt 140 000 på kommunal nivå, främst inom äldreomsorg, resten på landstingsnivå på sjukhus.

• Enligt siffror från SKL uppgår 62 procent av landets kommuner att det råder brist på undersköterskor.

Källor: SKL, SCB och Kommunal

Kommentar

Karin Rågsjö, vårdpolitisk talesperson för Vänsterpartiet

Det är brist på sjukvårdspersonal på många platser i landet. Hur vill V komma till rätta med detta?

– Vi vill ha en nationell plan för personalförsörjningen, som sträcker sig längre än några år. Man pratar om den här vårdkrisen, som att den bara kom plötsligt. Det är såhär det blir om man inte ger personalen resurser, möjligheter och status. Vad som behövs är bra arbetsmiljö, bra lön, delaktighet och möjlighet till kompetensutveckling. Och möjligheter till ett bra arbetsschema, såsom förkortad arbetstid.

– I budgetförhandlingarna har vi fått igenom en satsning på 4,7 miljarder kronor till sjukvården. 2 miljarder kronor av dessa kommer att satsas på personalens arbetsvillkor.

Behöver det vidtas några särskilda åtgärder för att stärka undersköterskeyrket?

– Utbildningen för undersköterskor behöver regleras bättre. Det behövs ett nationellt program med två ingångar, en för hälso- och sjukvård och en för omsorg. Detta är också något som vi har drivit.

– Sen handlar det om lön i förhållande till ansvar. Vi kan inte ha de här extrema löneskillnaderna mellan undersköterskor, sjuksköterskor och läkare. De som ligger lägst i lön måste lyftas.

På vårdcentralen i Borlänge har de börjat arbeta efter en ny arbetsmodell. Kan det vara en lösning av krisen?

– Jag tror det är bra att arbeta efter ett sådant system, det är ett sätt att höja statusen på alla som jobbar på golvet. Alla behöver inte träffa en läkare. Om du har diabetes kan du träffa en undersköterska som hjälper dig att ta prover. Men har du jätteproblem och mår superdåligt av din diabetes, då ska du träffa en läkare.

Skatteflyktens ABC

Bara Sverige beräknas gå miste om runt 53 miljarder kronor om året på grund av skatteflykt via skatteparadis. Det är pengar som skulle räcka till 100 000 undersköterskor eller skolgång för 400 000 barn.

Skoljätten är ett av de företag som undgått skatt genom att skicka vidare skattepengar till riskkapitalbolag i skatteparadis.

Anställda på banker har tystnadsplikt. I vissa länder gäller det även gentemot myndigheter och folk som vill gömma pengar (skattesmitare) placerar dem helst i länder med hög banksekretess.

Beläget i stilla havet, mellan Mexico och Kuba, hittar vi ett av världens största skatteparadis. Bland annat har prinsessmaken Chris O'Neill gömt sina riskkapitalpengar där.

Benämning på hur stora företag skatteplanerar för att slippa betala skatt. Det går ut på att ett bolag med verksamhet i olika länder fakturerar sig själva i flera steg. Slutdestinationen är ett skatteparadis utan bolagsskatt. Voilå, ingen skatt betald!

Brott av ekonomisk art som vanligen utförs inom ett företag eller annan näringsverksamhet. De två vanligaste typerna av ekonomiska brott är skattebrott och bokföringsbrott.

En fifflare sysslar med ohederliga saker, som för den sakens skulle inte behöver vara brottsliga. Tänk Svenskt Näringslivs förra VD, Leif "Vad fan får jag?" Östling, som skatteplanerade.

Många globala bolag, som t.ex Nike, Apple och Facebook, har avslöjats med att inte betala skatt genom att flytta till skatteparadis.

Holdingbolag äger och förvaltar andra företags aktier. De är ofta placerade i skatteparadis och det är dit företagsvinster slussas vidare när företagen skattesmiter.

INVESTMENT-BOLAG

Liknar holdingbolag men går ut på ren finansiell förvaltning av bolag, investering i nya marknader och ofta att köpa och sälja olika bolag.

JERSEY

En brittisk kanal-ö som klassas som ett skatteparadis.

KAPITAL

Pengar, eller andra tillgångar, som skattesmitande företag eller personer gärna gömmer undan i skatteparadis.

LEGAL SKATTEFLYKT

När företag skapar komplicerade skatteupplägg och utnyttjar kryphål i lagen. Inte olagligt, men definitivt omoraliskt.

MULTIMILJARDÄRER

Personer som har en förmögenhet på flera miljarder. En grupp som ökar oroväckande snabbt!

NEDSKÄRNINGAR

En sorts besparning som ibland görs för att bolag ska kunna ta ut mer vinster. Alternativt när det saknas skattepengar inom välfärden, ofta på grund av skattefifflande.

OFFSHORE BOLAG

Även kallade brevlådeföretag. Ett holdingbolag i en koncern som har säte i ett, ofta lågbeskattat, land eller territorium där ägaren/ägarna inte har hemvist.

PENNINGTVÄTT

En verksamhet där pengar som förtjänats olagligt överförs så att pengarna tycks vara legala eller kan användas för privat konsumtion. Det finns luckor i det svenska systemet mot penningtvätt som gör Sverige till ett skatteparadis för kriminella från hela världen.

QATAR

Ett av de länder där Sverige inte har avtal för att få information om bankkonton i jakten på skattesmitare. Det vill säga, Qatar har hög banksekretess.

RISKKAPITAL-BOLAG

Äger ofta företag som verkar inom välfärden. Det är bolag som investerar i andra bolag som de sen säljer vidare för högre pris. Många riskkapitalbolag har sina säten i skatteparadis.

SKALBOLAG

Är vad det låter som, ett tomt företagsskal utan verksamhet. De är inte illegala, men används ofta i ljusskygg verksamhet. Ibland används de för att gömma pengar i skatteparadis. Ibland slussas pengar genom skalbolag, från skuldsatta företag till nya, utan att skulderna följer med.

Det är en skatt på finansiella transaktioner. Eftersom ivägslussandet av pengar till skatteparadis är en finansiell transaktion, skulle tobin-skatten stoppa åtminstone en del av flödet.

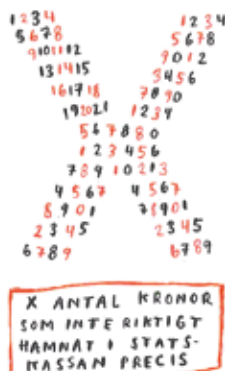
I Sverige undanhåller förmögna privatpersoner ca 7 miljarder kronor i skatt per år. De svenska bolagen undanhåller ytterligare 46 miljarder kronor i skatt per år.

Frågan ställdes av fd. ordföranden för Svenskt Näringsliv, Leif Östling, när han ställdes till svars för varför han skatteflyttar.

USA:s handelsminister, som i Uppdrag granskning lyfts fram som en av dem som ägnat sig åt avancerad skatteplanering och vars affärer har kopplingar till Ryssland.

Länderna inom EU förlorar 450-650 miljarder kronor i skatt på grund av skatteflykten varje år.

Den yacht kronprinsessan Victoria firade sin smekmånad på var registrerad i ett skatteparadis. Den ägs av EF Education-grundaren Bertil Hult.

Drygt tio gånger det sam-
lade internationella bistån-
det förlorar fattiga länder
i skatte- och kapitalflykt
varje år. Afrikagrupperna
lyfter fram Zambia som ett
av länderna som drabbas
hårt.

De gömda pengarna i skat-
teparadisen uppskattas kunna
hålla Sveriges statsbudget på
plus i över 80 år. 74 biljoner
kronor ska sammanlagt ha
försvunnit globalt.

Äldreomsorgen, men även
annan hälso- och sjukvård
och skolan, är områden där
skatt tas ifrån när företagen
skatteffiflar.

Under 2016 ökade Sveriges
dollarmiljonärer med 13
procent. Medan de lever
i ett enormt ekonomiskt
överflöd lever 12 procent
av svenska barn i absolut
fattigdom.

Kommentar

Momodou Jallow, ledamot i
skatteutskottet för Vänsterpartiet

Vad var din reaktion när du hörde om senaste skatteflyktsavslöjandena?

– Jag blev inte förvånad. Skatteflykt och skattebrott har funnits länge och är ett stort samhällsproblem. Vi vill ha en fördelningspolitik som bygger på jämlikhet, det skatteflykt gör är att öka ojämlikheten. Dels genom att människor inte betalat rätt skatt och dels att skatteuttaget flyttas till andra samhällsgrupper, som får bidra mer än de som skattesmiter.

De som smiter från skatten verkar ju köra med argument att de redan betalar så mycket skatt att de inte behöver redovisa allt. Hur ser du på det?

– Det ingår i kapitalismens logik att försöka ackumulera så mycket kapital som möjligt. Det handlar om en avsaknad om vad som är rätt och fel och det är hög tid att de rika och företagen bidrar mer till samhället där de lever och verkar i. De läckor som varit visar att problemet är omfattande.

Sverige är förmodligen det enda industrilandet som varken har förmögenhets-, arvs- och gåvoskatt, eller en fastighetsskatt kopplat till bostadens värde. Bolagsskatten har sänkts i flera steg och ligger under genomsnittet. Det är redan idag ett fördelaktigt skattesystem för de rika.

Vad vill Vänsterpartiet göra för att färre ska placera pengar i skatteparadis?

– Vi vill se till att de banker som upprepade gånger hjälper till med ett aggressivt skatteupplägg förlorar rätten att verka som bank. Och vi vill se över möjligheten att förbjuda brevlådeföretag. Vi behöver också samarbeta med OECD, där vi får information om hur länder skatteplanerar så att vi kan täppa till håll i lagstiftningen.

Broderivänner

Olivia Molin, Hilda Carlsson, Frida Ashbourne, Matilda Lenne och Caroline Karlsson håller möte med Broderiklubben BK.

Tips!

Följ instagramkontot **broderiklubbenBK** för fler broderier!

Broderad samhällsförändring

Broderiklubben BK är en feministisk, antirasistisk och separatistisk klubb där medlemmarna träffas för att umgås, snacka erfarenheter och politik – och givetvis brodera. Vi har ställt några snabba frågor till en av initiativtagarna och vänsterpartimedlemmen Frida Ashbourne.

Hur kommer det sig att ni startade Broderiklubben?

– Jag hade mycket fritid under sommaren 2015 så min bror Jon lärde mig att brodera. Sen flyttade jag ihop med kompisen Humlan i Stockholm och vi började brodera tillsammans, sen ville kompisar vara med och vi blev fler och fler. Från början var det att vi ville brodera och hänga med polare. Sen har det utvecklats till något kreativt, skapande, kompisskapande och politiskt. När vi fick massa följare insåg vi att vi har en plattform att kunna påverka.

Hur kopplas just broderihantverk till politisk organisering och aktivism?

– För oss har feminism alltid varit självklart, och dessa åsikter har då på ett naturligt sätt speglat våra broderier. Det har inte varit ett syfte, utan det är bara en självklar del av vilka vi är.

– Vi är punk och vi hatar nazister, vi står för feminism, antirasism och hbtq-rättigheter – vi stödjer dessa kamper. Och vi gillar också folköl.

– Vi är grymma brudar som är med i den här klubben och vi inspirerar och peppar varandra hela tiden, det är svinviktigt för oss.

Vad är slagkraften i att använda hantverk för att nå ut med politiska budskap?

– Förväntningen av ett hantverk, ett broderi, är ofta att det ska vara något fint, mjukt och insiktsfullt, därför är det slagkraftigt när man ser en broderiduk med ordet "fitta" på. Det passar inte riktigt in och blir därför väldigt kraftfullt. Det är också ett demokratiskt sätt att hålla på med konst och skapande, man behöver inte ha gått på en konstskola eller ha några förkunskaper. Man behöver en duk och en tråd och det får vara fult och snett. Men alla kan göra det.

– För oss känns det bara naturligt att kommentera samtiden och samhället. Humor är också politiskt, framförallt som kvinna. Att vara grov som kvinna är också en plats som vi måste kämpa för att ta – den har ju genom historien reserverats för män.

AGNES STUBER

Gör ett eget budskap!

DIY

Du behöver:

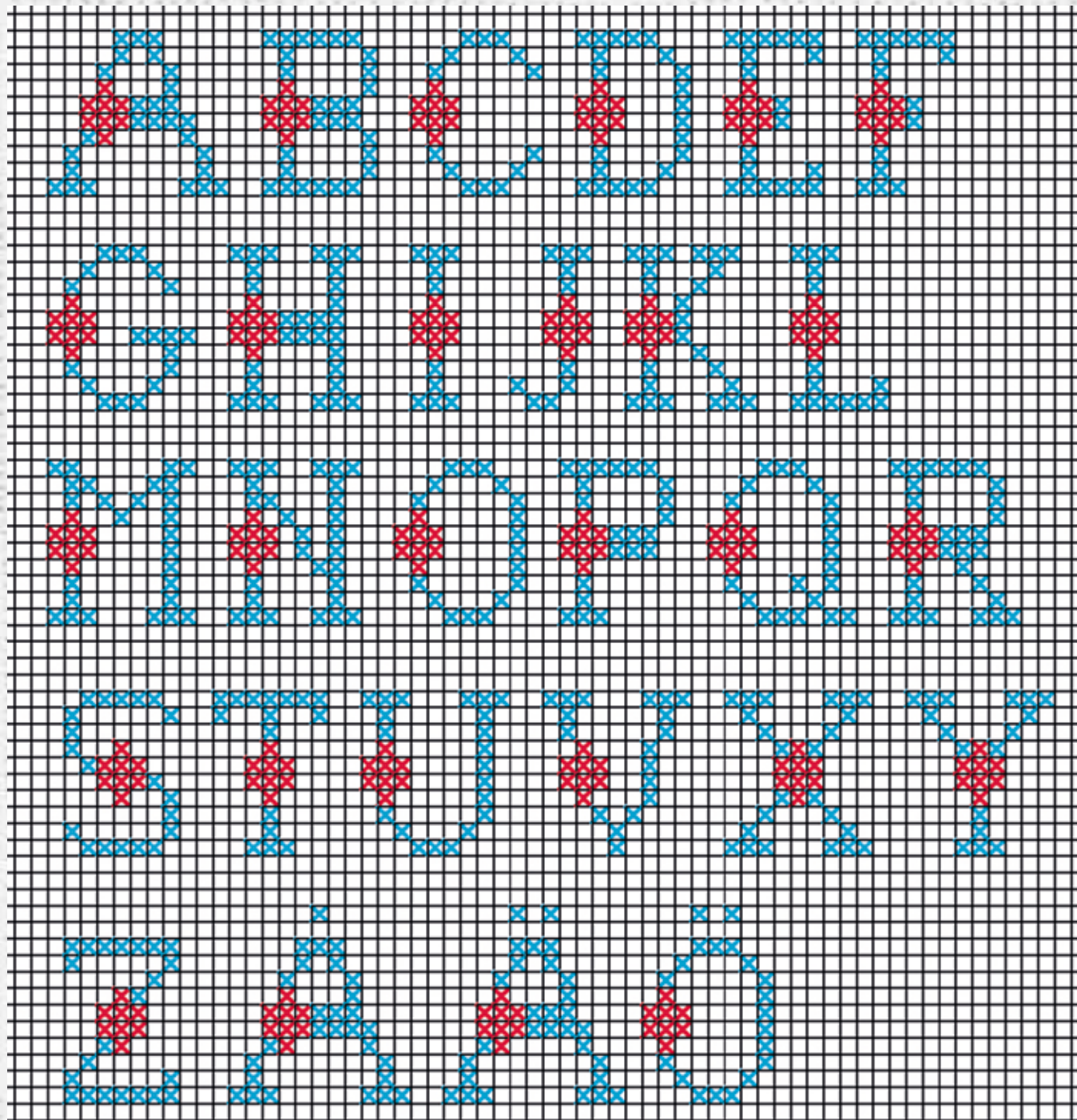
Broderinål (helst en nål som inte har vass spets)

Broderigarn (finns i garnaffärer, Panduro eller billigt på second hand/Tradera)

Tyg (är du nybörjare är det lättast med broderigarn som har tydliga rutor och hål för korsstyg)

Tips till nybörjare från Broderiklubben BK: Googla videos hur en gör och för att hitta mönster.

Leta gamla dukar på second hand som du kan brodera på!

Med stadig blick på klassamhället

Susanna Alakoski debuterade 2006 med storsäljaren *Svinalängorna*. Sen dess har hon hanterat frågor om fattigdom, missbruk och socialt arbete i en rad böcker och pjäser.

Vi får reda på att vi är ett undantag. För tillfället gör inte Susanna Alakoski några intervjuer. Dessutom har hon ryggskott, så det är ren tur att vi får träffa henne. Men så har hon också arbetat för Vänsterpartiet i nära tio år. Kan-ske spelar det in.

– Nu är jag inne i en skrivperiod och den är väldigt sträng, ni är verkligen ett undantag ska ni veta, berättar hon samtidigt som hon gör en överläggning med sig själv om hon ska ta en kaffe eller inte.

Det är det här med magkatarren.

– Det hjälper jättemycket att undvika kaffe, jag har läst någonstans att magsyran ökar med 70 procent om man dricker kaffe. Alkohol, halstabletter, tuggummi...

Listan kan göras lång. Men nog om det och mer om Susanna Alakoski, som blev känd för en bredare allmänhet 2006, då hon debuterade med den moderna klassikern *Svinalängorna*. Sen dess har det hunnit bli en hel rad böcker, både självbiografiska och skönlitterära. Dessa har skrivits i betydligt snabbare takt än *Svinalängorna*, som tog nästan två decennier att få klart. Bland annat tillkom den under tiden som hon arbetade för Gudrun Schyman i riksdagen. Då skrev hon på bussen.

– Jag har alltid haft ett dubbelliv, ett skrivliv och ett yrkesliv. Jag hade gått och burit på *Svinalängorna* i olika versioner sen slutet av 1980-talet. Jag skrev väldigt mycket på bussen. Jag var småbarnsförälder och har nog aldrig varit så stressad som under

de åren. Så jag skrev på lappar och kvitton och lånade ofta papper av busschauffören när jag glömt anteckningsboken hemma, säger hon och viftar med händerna för att illustrera stressen hon var under.

Krokig klassresa

Innan hon debuterade hade Susanna Alakoski hunnit med att utbilda sig till socionom, jobba med socialt arbete i olika former och så i riksdagen. Behovet av att skriva fanns alltid där, men för en klassresenär är vägen inte alltid spikrak.

– Jag har ju hållit på med den här klassresan, håller på med den fortfarande, utan att egentligen ha något mål. Jag bara började med någon slags resa bort från någonting. Det där är nog typiskt för klassresenärerna att det inte finns någon utstakad riktning. Det som finns är att man ska bort, vidare och framåt, men man vet inte var.

Hon menar på att bland annat kön har betydelse för hur långt en person når i sin klassresa.

– Det är viktigt att prata om det när man pratar om klass. Att nyansera bilden av arbetarklassen, att den kan vara så mycket. Har man invandrat, är kvinna och så vidare, så spelar det in. Det finns bra böcker som skrivits om klassresenärer, som visar hur arbetarklassens män kan göra klassresor och nå höga positioner som partiledare eller direktör, medan arbetarklasskvinnorna landar mer på akademiska positioner som psykolog, lärare eller liknande. ◉

1962 Föds i Vasa i Finland.

1965 Familjen Alakoski flyttar till Ystad.

1977 Hoppar av gymnasiet.

- Jag har alltid haft ett dubbelliv, ett skrivliv och ett yrkesliv. Jag hade gått och burit på *Svinalängorna* i olika versioner sen slutet av 1980-talet, säger Susanna Alakoski.

1980 Börjar studera på socialhögskolan i Göteborg.

1988 Går skrivarlinjen på Skurups folkhögskola.

1990 Arbetar på fiskfabrik i Nordnorge och på Färöarna.

OM ALAKOSKI:

Bor: Utanför Simrishamn och i Gustavsberg utanför Stockholm

Gör: Författare

Familj: Man och tre barn

Läser: Mobergs romansvit om utvandrarerna i fyra delar och poesi dagligen

Ser på: Olika serier, tex. *Anne på Grönkulla*. Det blir bättre och bättre

– Jag tror att man gärna skaffar ett vanligt yrke, sjuksköterska eller lärare. Något som går att relatera till. Jag önskar att jag hade haft vägledning, att någon hade sett mina talanger tidigare. Hela min yrkeskarriär är ju bara en jävla liksom, det har bara hänt på något sätt. Jag har aldrig stannat upp och reflekterat över vad det innebär att göra den här klassresan, vilka möjligheter och förpliktelser den egentligen innebär.

Men att den har förpliktelser har hon ändå kommit fram till. Och till skillnad från vissa författare som konsekvent vägrar att prata om nytta i relation till sitt skrivande är det ord som Susanna Alakoski använder: Det är genom skrivandet hon kan göra störst nytta.

– Det var efter att jag debuterade och mötte det här havet av läsare och alla som kom fram. Gamla farbröder med käpp som grät. Kvinnor som berättade om flytten till Sverige. Jag fick brev från hela världen och det fanns så mycket igenkänning när människor kontaktade och pratade med mig. Det är det glappet jag kan känna, hur det pågår en berättelse om samhället som inte så många klarar av att skildra. Jag fick en djup insikt att de flesta som kommer från min historia inte blir konstnärer, journalister eller författare.

– De flesta får aldrig en position där de kan berätta om sina erfarenheter. Nu när jag har den, så kanske jag har en plikt att berätta. Det är sprunget ur det. Men det är jättejobbigt. Jag skulle verkligen gärna slippa. Också den här intervjun.

En kollektiv röst

Susanna Alakoski använder sig av egna erfarenheter i sitt skrivande och berättelserna rör ofta tunga frågor såsom fattigdom och missbruk. Själv menar hon att hennes berättelse måste lyftas till en samhällsnivå.

– Jag drivs av tanken att berättelsen om Susanna Alakoski aldrig kan vara intressant om den inte lyfts till en större berättelse än den om Susanna Alakoski. Det jag haft mest emot det biografiska läsandet av mina böcker är om läsaren skulle göra det de skildrar till en individfråga.

– Jag har alltid vetat att jag delar mina erfarenheter med så många andra. Det är också då det blir intressant för mig att försöka skildra. Att söka en kollektiv röst, som i *April i anhörigsverige*.

Vi ses i Malmö. Susanna Alakoski och hennes man är på väg att flytta basen för sitt liv söderut, efter att ha

bott många år i Gustavsberg strax utanför Stockholm. Det är lättare att byta stad nu, barnen är stora och bor inte hemma länge.

– Både min man och jag är författare, så vi är inte bundna till en plats på det sättet, utan kan jobba från hela världen om vi vill, berättar hon.

Men de kommer att ha kvar en mindre lägenhet i Gustavsberg. För Susanna Alakoski är det viktigt att ha kvar sina olika sammanhang. Hon har i bokform dels beskrivit klassresan som en ensam resa och också vittnat om delar av sin uppväxt som mörk och ensam. Kanske blir det extra viktigt då. För Susanna Alakoski är inte längre ensam.

– Jag kan inte säga att jag är ensam. Framför allt har jag ju en stor familj, som har vägt upp i stort sett alla förluster. Den familjen, som jag skapade tillsammans med min man, har varit ovärderlig. Jag känner att jag aldrig kan bli ensam när jag har tre barn.

– Jag kan verkligen känna som så att jag satt på Estonia och allt sjönk, alla från mitt ursprung försvann. Och så blev vi fem nya. Det har jag haft att förvalta och jag har förvalt det väl.

Klipper inga band

Det är också viktigt för Susanna Alakoski att behålla kontakten med de som finns kvar från hennes ursprung. Det är inte aktuellt för henne att klippa några band, även om skuld känslorna ibland gör sig påminda.

– Jag har ju släktingar som jag har följt genom fas fyra i realtid. Så det är klart att jag ibland har önskat att jag vore stenrik och kunde köpa lägenhet till åtminstone två av dem, så att de skulle få det bättre. Man lämnar ju inte sitt ursprung, utan har relationer som stannar kvar. Ska man lämna måste man klippa alla band och det är jag inte intresserad av.

– Samtidigt är jag fascinerad av att det har gått att skapa sig ett annat liv än det jag kommer ifrån. Hela Sverige har ju som land gjort en kollektiv klassresa, det har alltså blivit möjligt att resa kollektivt, men det går också att samtidigt att göra en individuell klassresa. Sen är det en annan sak hur man förvaltar den. Vi har ju Amelia Adamo, hon är också klassresenär. Det finns alla varianter. Ann Heberlein, Jan Björklund, Jan Eliasson. Det är olika vad man gör av det. Vi drar olika slutsatser.

Den slutsatsen för Susanna Alakoski har varit att på olika sätt skapa politisk och social utveckling från ett vänsterhåll. Det var bland annat det som fick henne att ta steget från socialkontoret in i riksdagen.

– Jag uppfattade det som att jag alltid stod i slutändan av politiska beslut när jag jobbade på socialkontor. Så fort lagstiftningen ändrades märktes det av. Vi mötte de som hade minst pengar, såg fördomarna. Och jag förstod snabbt vad det innebar: Det är fattighjälp och inte bidragsfusk vi sysslar med. Och jag kände där någonstans att jag ville jobba på ett större plan med politik.

Det var Gudrun Schyman som tipsade henne om jobbet i riksdagen, där i mitten av 1990-talet. I flera år bodde de i samma kollektivhus utanför Gustavsberg i Stockholm och nu bor de återigen i samma landsända. Och de är lite lika på något sätt, kanske är det tvärsäkerheten. Orden kommer snabbt, som när jag ställer en fråga om pensionssystemet: Det är

dåligt, behöver göras om, tvärsäkert. Susanna Alakoski berättar varför:

– Man måste skilja på tunga yrken och lätta yrken. Jag kan inte se min pappa vid en svarv eller svets tills han är 69 år. Det gick ju inte ens tills han var 60 år för att ryggen pajade. Då måste man ju ha ett system som förtidspensionerar, eller som tar hänsyn till att kroppen är kroppen och att det inte går.

Men vid en fråga blir hon tyst, liksom fundersam. Det handlar om asyl. Sen kommer orden snabbt, engagerat.

– Jaaa. Jaaadu. Jag jobbade med flyktingar på 1980-talet när Bosnierna kom. Jag har inte mött människor någonsin som varit så motiverade och så snabbt kommit in i samhället. Med väldigt små medel kan människor skapa sig ett bra liv och snabbt börja bidra tillbaka. Det är basic: lägenhet och en rejäl chans så att du får den där skjutsen. ▶

Nyttodrivnen

För Susanna Alakoski går skrivandet och politiken hand i hand.

1995 Börjar arbeta i riksdagen.

2006 Debutromanen *Svinalängorna* kommer ut och gör succé. Vinner bland annat Augustpriset.

2007 Sommarpratrar i *Sommar i P1*.

2011 *Svinalängorna* filmatiseras av Pernilla August. Samma år utkommer Susanna Alakoskis första barnbok *Dagens Harri*.

2012 *Oktober i Fattigsverige* kommer ut. Där skriver Susanna Alakoski uttalat självbiografiskt.

2015 Utsedd till hedersdoktor vid Fakulteten för hälsa och samhälle vid Malmö högskola.

– Det var samma sak när vi finner kom. Om vi går tillbaka i gamla tidningsarkiv ser vi att man skrev exakt likadant och använde samma ord som används om flyktingar idag. Och nu har det gått cirka 50 år. Vem tänker på finnarna som ett problem över huvud taget? Det är det perspektivet vi hela tiden måste ha. Vi talar ju för fan om integration som att det ska hända på ett år.

Samlar citat

Hon stannar upp, har ett citat hon vill läsa upp för oss, som ansluter till det hon precis sagt. Lapparna och kvittona hon skrev *Svinalängorna* på har flyttat över till mobilen. Susanna Alakoski visar upp anteckningsfunktionen, där hon samlar sina citat att använda i olika sammanhang. Hon scollar nedåt, sveper med fingret över skärmen, det är som att det inte går att nå botten. Så vänder fingret uppåt igen, hon hittar citatet hon letar

efter. Det är från tv-serien baserat på böckerna om Anne på Grönkulla:

– ”Varje idé är modern fram tills den inte är det”, citerar hon från serien.

– Det är så enkelt och sant. Det var så med preventivmedel, Elise Ottosen Jensen fick ju till och med fängelse. I dag är det inte ifrågasatt. Samma sak med genusfrågan, säger hon, och vi kommer in på #metoo.

Att rörelsen är en revolution som kommer skapa faktisk förändring är ett påstående som hon helt och hållet skriver under på.

– Jag tror att det är en tipping point, som aldrig kan vändas tillbaka. Men det ska bli väldigt spännande att se vad det får för politiska effekter i framtiden. Vi ska inte ens tänka tanken på quick fix, att det är gjort på ett år, utan nu har vi många, långa, jobbiga diskussioner framför oss. Inte minst politiska. Och det tror jag att vi kan tala om globalt. Jag tror inte att vi kan slappna av en enda sekund, det tror jag inte.

#metoo är lite annorlunda än många av de andra frågor som varit i fokus under senare tid, där debatten framför allt kommit att handla om brott och straff och hårdare tag. Ganska långt ifrån det som Susanna Alakoski brukar skriva om. Men frågan om det är svårt att få genomslag i ett samhälle som hellre pratar brott och straff än mjuka frågor slår hon bort.

– Jag skiter i det samtalet, jag sysslar med mitt. Jag skriver mina böcker och har kommit fram till att jag gör störst nytta genom att vara författare och lägga min kraft där. Och jag är ute i en verklighet där det görs så mycket; på bibliotek, inom Svenska kyrkan, behandlingsvärlden, på skolor, inom politiken och på ABF. Sen att det är ett antal röster som älskar att prata om att inget görs och ingen lyssnar, det orkar jag inte ens bry mig om faktiskt.

Här någonstans gör sig Susanna Alakoskis rygg påmind. Hon ställer sig upp med ett kvidande läte, fortsätter sen med att slå fast att hon ser ljust på framtiden.

– Skulle jag tänka att det inte lönar sig skulle jag nog inte orka. Jag läser mycket historia, det är min räddning. Det går i cykler, blir lite bättre, blir lite sämre och så blir det lite bättre igen. Varje politikområde har sina ups and downs. Vi behöver hela tiden tänka att vi jobbar i ett stort humaniora-team och jag skulle inte göra något av det jag gjorde om jag inte trodde att det vi gör påverkar, bildar eller håller emot. Jag ser ljust på framtiden. När jag får svåra svackor tänker jag alltid att nazismen inte segrade, avslutar hon.

TEXT: MARIA CARLSSON

FOTO: AGNES STUBER

Recensioner

VINN
EN
BOK!

Skriv till oss vad du tyckte om det här numret av Rött. Adressen hittar du på sida 2. Vi lottar ut ett antal böcker, se vilka på sida 10.

Inför en stundande katastrof

Överlev katastrofen – tolv sätt att förbereda dig

Herman Geijer (Ordfront)

RÖTT
RÖTT
RÖTT
RÖTT
RÖTT

BOK. I Herman Geijers andra bok med zombiereferenser djupdyker han i hur olika katastrofer påverkar oss både mentalt och fysiskt. Han går pedagogiskt igenom de katastrofer som är tänkbara (men också mindre sannolika såsom en zombieinvasion) och hur vi teoretiskt och praktiskt kan förbereda oss på bästa sätt, med stor tonvikt på organisering och flexibilitet.

Fullspäckad med intressanta observationer och skrämmande fakta om klimatförändringar och andra realistiska hot som även den mest optimistiska borde ta en titt på.

Långt om Jamaicas kamp

En kort krönika om sju mord

Marlon James (Albert Bonnier)

RÖTT
RÖTT
RÖTT

BOK. I denna allt annat än korta roman får vi genom kalla krigets fond följa slaget om Jamaica under några år på 1970-talet. Ska Jamaica följa Kubas kommunistiska väg, eller kommer CIA lyckas få in USA:s man på premiärministerposten? Vi möter utvecklingen genom gangsters, politikers, CIA-agenters och rastafaris perspektiv. Tyvärr blir vissa delar väl långdragna och blir svårt att behålla fokus. Det som däremot imponerar är hur Marlon James lyckas skriva fram detta myllrande persongalleri på drygt 70 karaktärer, där varje individ får sin egen personlighet och egenskaper.

PREPPING

Prepping

Anna Maria Stawreberg
(Norstedts)

RÖTT
RÖTT
RÖTT
RÖTT
RÖTT

BOK. Om Herman Geijers *Överlev katastrofen* är en mental förberedelse är *Prepping* allt det praktiska du ska tänka på. Den här boken är liten och smidig, och en extremt bra handbok för den som vill förbereda sig inför eventuella katastrofer. Boken går igenom, med listor och tips, på vad du bör ha hemma och intervjua personer som på olika sätt förbereder sig.

Prepping är inte längre bara något för enstöringar.

FOTO: 20TH CENTURY FOX

The shape of Water

Regi: Guillermo Del Toro
Med: Sally Hawkins, Octavia Spencer, Michael Shannon, Richard Jenkins

RÖTT
RÖTT
RÖTT

FILM. De flesta har kanske sett *Pans Labyrint*, och i *The Shape of Water* återkommer vi till fantasi-kreatur. Elisa jobbar som städerska på ett institut som tar in någon sorts sjöjungfruman som hon börjar bonda med. Filmen är fantastiskt filmad och både kostym och scenografi är riktigt snygg. Men storyn är lite för orealistisk och ibland osammanhängande, och det är helt enkelt för konstigt för att vara jättebra.

FOTO: 20TH CENTURY FOX

The Greatest Showman

Regi: Michael Gracey
Med: Hugh Jackman, Michelle Williams, Zac Efron

RÖTT
RÖTT
RÖTT
RÖTT
RÖTT

FILM. *The Greatest Showman* är en musikal-film med cirkusinslag. Men den distans som ofta återfinns i musikal-filmer märks över huvud taget inte här. Istället kan biobesökaren vänta sig en hjärtevärmande stund framför biouken.

Vad som hade kunnat bli en vandring genom stereotyper, blir istället till en hyllning till det queera, där vi får möta människorna bakom de "exotiska inslag" som återfinns på äldre tiders cirkusar.

X: den sista platsen

John Ajvide Lindqvist (Ordfront)

RÖTT
RÖTT
RÖTT

BOK. Stockholms undre värld drabbas av en plötslig självmordsvåg. John Ajvide Lindqvist målar skickligt upp ett Stockholm där köns- och klasskillnaderna är så brutala att man skulle kunna ta på dem. I likhet med Stephen King är han också en mästare på att få sina karaktärer att kännas mångbottnade och levande.

Men till skillnad mot hans tidiga böcker är denna mer av en kriminalroman än en skräckroman. Både på gott och ont.

Europeiska förenade vänstern/Nordisk grön vänster
Parlamentariska gruppen · EUROPAPARLAMENTET

Vad gör ett EU-kritiskt parti som Vänsterpartiet i EU?

- En summering av vårt arbete i EU-parlamentet de två senaste åren.

Vänstern bekämpar de växande klyftorna i Europa

Den långvariga ekonomiska krisen har ökat klyftorna både inom och mellan länder. EU:s marknadsliberala politik prioriterar storföretagens och bankernas intressen (även kallat "den inre marknaden") framför människors behov. Krisen har försvårats av den ekonomiska och monetära unionens åtstramningspolitik med nedskärningar, privatiseringar och försämringar av arbetsrätten. Vänstern är den viktigaste kritiska kraften i Europaparlamentet som arbetar för en annan ekonomisk politik och som kräver ett stopp på åtstramningspolitiken.

Vänstern i EU

Vänsterpartiet ingår i Förenade Europeiska vänstern/ Nordisk grön vänster (GUE/NGL). Gruppen har 52 ledamöter (av totalt 751) från 14 olika länder. GUE/NGL är konfederal, det finns alltså ingen partipiska. Vänsterpartiet ingår i undergruppen Nordic Green Left (NGL) som står för en tydligare antifederalistisk hållning.

Så jobbar vi

Vi har valt att prioritera feministiska frågor, flyktingpolitiken och de odemokratiska handelsavtal som EU förhandlar om, som TTIP och CETA. EU-parlamentet har en tydlig högermajoritet, men genom breda progressiva allianser lyckas vänstern ibland påverka politiken. EU-parlamentet kan lätt bli en isolerad bubbla långt borta från vanliga människor. Därför har vi nära kontakt med Vänsterpartiets väljare, partiledning, riksdagsgrupp, distrikt och lokalorganisationer, liksom med fack och folkrörelser. Besöksgrupper bjuds in till parlamentet, både från partiet och olika rörelser. Tolv gånger varje år åker alla ledamöter och deras medarbetare till Strasbourg för att rösta och debattera. Övrigt arbete sker i Bryssel.

Vilka är vi?

Malin Björk är ledamot och samordnare för vänstergruppen i parlamentets jämställdhetsutskott och ledamot i utskottet som ansvarar för flyktingpolitiken. Till sin hjälp har Malin Björk även Berit Dahlström, kanslisamordnare, Stellan Hermansson, politisk sekreterare baserad i Stockholm, Azadeh Jafari, rådgivare i jämställdhetsfrågor, Nazanin Sepehri, rådgivare i flyktingpolitiska frågor, Lotta Narvehed, pressekreterare och Sara Hansson, praktikant med fokus på jämställdhetsutskottet.

Feministisk kamp

Det mesta av det feministiska arbetet i EU är inte lagstiftande och innehåller inga bindande åtgärder för medlemsländerna. EU-parlamentets jämställdhetsutskott arbetar däremot fram betänkanden med riktlinjer och rekommendationer. Vi försöker använda utskottet som en plattform för vårt opinionsbildande arbete och driva fram feministiska perspektiv. Tre områden har prioriterats: kampen mot våld mot kvinnor, arbetet för abort och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och en feministisk handelspolitik.

Malin Björk spelade en viktig roll när parlamentet sade ja till att EU ska ansluta sig till Istanbulkonventionen, det mest omfattande internationella avtalet för att bekämpa våld mot kvinnor. När #metoo-rörelsen uppmärksammades i parlamentet ledde Malin Björk förhandlingarna för den resolution som antogs. Vänsterpartiet har varit med och initierat parlamentets SRHR-nätverk, All of Us, som anordnat konferenser om rätten till abort och preventivmedel och solidaritetsaktioner med feministiska organisationer i Polen, Malta och Irland. Malin Björk är parlamentets huvudförhandlare för ett betänkande om jämställdhet i EU:s handelsavtal.

Vänsterpartiet river murarna i Fästning Europa

Arbetet mot EU:s bygge av Fästning Europa är avgörande i försvaret för asylrätten. EU satsar på murar och militarisering av den yttre gränsen med syfte att tvinga bort människor på flykt. Vårt arbete har särskilt fokuserat på förslaget till ett europeiskt program för kvotflyktingar där Malin Björk leder förhandlingarna i Europaparlamentet och gentemot de övriga EU-institutionerna (EU-kommissionen och medlemsländerna i Rådet). Det är ett konkret arbete för att skapa lagliga och säkra vägar in till Europa. Ytterligare arbete har fokuserat på de allvarliga situationer som är direkta konsekvenser av EU:s migrationspolitik, som öarna i Grekland, Spaniens södra gräns, Libyen och den ökade dödligheten i Medelhavet.

Klimatet, handeln och andra viktiga frågor

Vänsterpartiet i EU-parlamentet är också aktivt i kampen mot de demokratifientliga handelsavtalen, försvaret av arbetsrätten, miljö- och klimatfrågor, tillgänglighetsfrågor, motståndet mot EU:s militarisering, internationell solidaritet och hbtq-personers rättigheter. Malin Björk är vice ordförande i parlamentets partiöverskridande hbtq-grupp.

Vill du veta mer?

Malin Björk medverkar regelbundet som krönikör i *Feministiskt Perspektiv* och skriver med jämna mellanrum debattartiklar om framför allt flyktingpolitik och feminism. Vi finns också på Facebook, Twitter, Youtube och Instagram. All information om oss finns samlad på eu.vansterpartiet.se

	SAMLAR SERBER	ÅR GRAV- ERANDE	ENERGI- SNÅL	IT. DRUV- DRICKA	DRAG- DJUR FÖRDE FUX	↘	VID BEA- TRICES & TVÄRS- ANS SIDA
	RÅKNA BORT PAKET- VIKTEN						
	FOLK- SAM- LINGEN						
	EN MILJON cm2	↘	PÅKALLAR MARIN UPPMÄRK- SAMHET		KANAR I KIVIK	OWES SERVI- TRIS	
	HÖJDE RÖSTEN						
	TA EMOT	SJAVA ÖGRUPP					FANTOM- ALLI- ERAD

↓	TAR SIG EN LUR	LADE TILL	SPOCK TÖR- HÅNDA	EHREN- MARK	KAN SYSTEM- VETARE	↘	INGEN INSEKTS- VÅN	AV- GÅNGS- KLASSEN	KATOS KONTRA- HENT STANDAR			BESITTER BITTER SKUT- SLUT			
OLYMPISK RÖRELSE SKÖRD							FLYG- ORGAN LITE LUDDIGA					ÖVER- JÄSTA BIRAN		OREDIG GÖR RENT HUS	
↘			HAR VISS BAKÅT- STRÄV- ARE		CITYAK- UTEN I ORIGINAL	HJUL- SPÅR VEGA MÄNNE					MED IN- FINITIV SKALLA- GRIMSSON			SEX MEN IN- TE SJU	
VID FOT- EN AV OLJE- BERGET										SES MED SEVEN LIKHET					
↘			FLEG- MATISK KAN VA PÅ VÅG				GÖR DE I ROSEN- BAD KLASSAR								"HERR- ENS SMORDE"
FRITZELL CHASSIT				↘	DOMIN- ERAR PÅ KASTRUP BOX T.EX.				ENBÄRS- DRICKA LJUDAN- LÄGGNING				HAR SITT SEGEL FLOTTA		
MÄRK- ORD	FÅ FORM						KISEL- DIOXID VAKT- SKYDD					TERRIN HYDE KAN HÅNDA			
↘				ANDLIG HADE ENERGI NOG							KÄRLEKS- KRANK TROJAN ERFARA				
STYCK- NINGS- DEL		FRIENDS- FÖLJE FIXA MED TONER				ININ BÖHM- ISKT NAV			TJÄRN- TÄCKEN KORAN- KAPITEL				VÅRDAR I SOLNA HÖJA RÖSTEN		
BISSING					ÅSTAD- KOMMER									SLUT PÅ SNÖRE	
OJÄMN- HETER							LILLE- LED				SES SIG SÖMNIG				
HÄR MEN EJ DÄR TJUV- LYSSNAR					LITE UDDA						↘	LÄR TALA VARA		ÄR HÖG PÅ LÄNGDEN	
↘			AVGÖR- ANDE SAK				PAPP- ERS- ARK			SLIRIGT ELLER MUNTERT					aurgrunn @live.se

VINN EN BOK! Lös korsordet innan 8/3 och skicka in lösningen till oss. **Skriv också vad du tycker** om detta nummer - vad är bra och vad behöver vi tänka på? Rätt lösning och bästa recension av det här numret vinner. Adressen hittar du på sida 2. Böckerna du kan vinna är: Sara Granér - *Blixt från oklar himmel* och Herman Geijer - *Överlev katastrofen*. Skriv vilken bok du önskar!